

Jasmina Anttonen

PÄÄTOTEUTTAJAN VASTUUT, OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

PÄÄTOTEUTTAJAN VASTUUT, OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

Jasmina Anttonen
Opinnäytetyö
Syksy 2024
Rakennustekniikan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Rakennustekniikan tutkinto-ohjelma, Yhdyskuntatekniikka

Tekijä: Jasmina Anttonen

Opinnäytetyön nimi: Päättöteuttajan vastuut, oikeudet ja velvollisuudet

Työn ohjaaja: Jarmo Erho, lehtori, Oulun ammattikorkeakoulu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2024

Sivumäärä: 30

Rakentamista säätelevät lait ja asetukset, mutta lisäksi alan sisällä on muodostunut erilaisia toimintatapoja. Rakennusurakassa on useita eri osapuolia, kuten tilaaja, rakennuttaja, päättöteuttaja, aliurakoitsija ja tavarantoimittaja. Jokaisella on omat vastuunsa ja oikeutensa rakennusprojekteissa.

Opinnäytetyön aiheena oli päättöteuttajan vastuut, oikeudet ja velvollisuudet. Työssä on sivuttu myös muiden osapuolien näkökulmaa, mutta tarkoitus oli keskittyä päättöteuttajan toimiin. Lakiin perustuvat vastuut, velvollisuudet ja oikeudet ovat erittäin laajoja ja näitä voi olla haastavaa hahmottaa itse työn teossa.

Työn tavoitteena oli selkiyttää päättöteuttajan näkökulmasta, mitä vastuut, velvollisuudet ja oikeudet tarkoittavat rakennusurakassa. Lisäksi tavoitteena oli tuoda nämä asiat esille yksinkertaisessa ja tiivistetyssä muodossa. Tämä opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona yritykselle ja heidän työntekijänsä voivat hyödyntää sitä omassa työssään.

Työ perustuu lakiin, asetuksiin sekä rakennusurakassa käytettäviin sopimusehtoihin eikä muita kirjallisuuslähteitä juurikaan ole. Laki on aina ajantasaisin lähde, kun on tarvetta selvittää epäselvyyksiä esimerkiksi työturvallisuudesta. Laki määrittelee vaatimusten vähimmäistason, mutta asiat voidaan aina tehdä paremmin ja usein yritysten omat ohjeet ovatkin tiukemmat ja tarkemmin määritellyt kuin lait.

Asiasanat: infrarakentaminen, pääurakoitsija, aliurakoitsija, YSE 1998, laki, työturvallisuuslaki

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Civil Engineering, Option of Municipal Engineering

Author: Jasmina Anttonen
Title of thesis: Main Contractor's Responsibilities, Obligations and Rights
Supervisor: Jarmo Erho
Term and year when the thesis was submitted: Fall 2024
Number of pages: 30

A construction project involves several different parties, such as client, developer, main contractor, subcontractors and suppliers. Each party has its own responsibilities and rights in the project. There are also several laws and regulations to be followed in construction business.

The topic of the thesis is the responsibilities, rights and obligations of the main contractor. Responsibilities, obligations and rights based on laws are extensive and they can be challenging to understand while working on the project.

The goal of the thesis was to clarify, from the main contractor's perspective, what responsibilities, obligations and rights mean in a construction project. Additionally, the aim was to present these topic in a simple and concise manner. This thesis was commissioned by a company whose employees can benefit from it in their own work.

The work is based on laws and regulations and there are no other written sources.

Keywords: Civil Engineering, YSE 1998, law, Occupational Safety And Health Act, Constructor, Subcontractor, Main Contractor

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	LAIT, ASETUKSET JA YSE 1998.....	7
	2.1 Väylävirasto tai toiset tilaajat	8
	2.2 Rakennusalan yleiset sopimusehdot, YSE 1998	9
3	PÄÄTOTEUTTAJAN VASTUUT	11
	3.1 Turvallisuus	11
	3.2 Laatu	15
	3.3 Harmaan talouden torjuminen	16
4	PÄÄTOTEUTTAJAN OIKEUDET.....	18
	4.1 Urakka-ajan pidennys.....	18
	4.2 Oikeus sopimuksen mukaisiin maksuihin	18
	4.3 Viivästyskorko	19
	4.4 Urakkasopimuksen purku.....	19
5	PÄÄTOTEUTTAJAN VELVOLLISUUDET	20
	5.1 Suoritusvelvollisuus.....	20
	5.2 Rakentamisen työmaatehtävät ja erityiset työmaakulut.....	20
	5.3 Muutostyövelvollisuus	21
	5.4 Rakennusjäte	21
	5.5 Johtovelvollisuus	22
	5.6 Selvitysvelvollisuus.....	22
6	POHDINTA	26
	LÄHTEET.....	27

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Kreate Oy. Aihe muotoutui omien mielenkiinnon kohteiden sekä toimeksiantajan tarpeiden pohjalta. Opinnäytetyö tehdään toimeksiantajalle työtehtävissä hyödynnettäväksi.

Infrarakentamisessa tyypillisin urakkamuoto on kokonaisurakka, jossa pääurakoitsija ottaa rakennustyöstä kokonaisvastuun ja vastaa siitä rakennuttajalle. Usein isommissa rakennushankkeissa pääurakoitsija palkkaa aliurakoitsijoita, jolloin aliurakoitsijat tekevät sopimuksen pääurakoitsijan kanssa, mutta vastuu on pääurakoitsijalla.

Rakennusurakassa on useita osapuolia, joilla jokaisella on omat vastuunsa ja velvollisuutensa. Opinnäytetyön tavoitteena on selkiyttää rakennusurakan vastuita, velvollisuuksia ja oikeuksia pää toteuttajan näkökulmasta. Aihe on laaja ja tavoitteena on esittää aiheen pääasiat selkeästi ja yksinkertaisesti. Kaikkia lakeja kaikkine pykälineen ei ole kirjattu opinnäytetyöhön, vaan lakien tärkeimmät asiat on nostettu esille.

Tärkeimpiä rakennusurakkaa ohjaavia lakeja ovat esimerkiksi työturvallisuuslaki ja maankäyttö- ja rakennuslaki. Lakia täsmentäviä tai täydentäviä säädöksiä ovat asetukset ja esimerkiksi työturvallisuuslakia tarkentaa valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta. Lakien ja asetusten lisäksi tärkeä asiakirja rakennusurakassa on YSE 1998, eli rakennusurakan yleiset sopimusehdot. Lakeja aiheeseen liittyen on paljon muitakin, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään edellä mainittujen lakien sekä asetusten ja sopimusehtojen näkökulmaan.

2 LAIT, ASETUKSET JA YSE 1998

Rakentamista ohjaavat erilaiset lait ja asetukset, kuten maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132, työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 205/2009 ja laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 22.12.2006/1233. Lisäksi tärkeänä asiakirjana toimii YSE 1998, rakennusurakan yleiset sopimusehdot, sekä muut eri virastojen, kuten Väyläviraston, laatimat ohjeet.

Maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteena on edistää taloudellisesti, sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä ja luoda edellytykset hyvälle elinympäristölle. Lailla säädetään rakennusten ja alueiden rakentamisesta, suunnittelusta ja käytöstä. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 1:1-2 §.) Maankäyttö- ja rakennuslain nimikettä on muutettu ja se astuu voimaan 1.1.2025. Lain uusi nimike on alueidenkäyttölaki.

Työturvallisuuslailla parannetaan työolosuhteita ja työympäristöä työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi sekä turvaamiseksi. Lisäksi lain tarkoituksena on ennaltaehkäistä sekä torjua ammattitauteja, työtapaturmia ja muita työympäristöstä tai työstä johtuvia työntekijöiden henkisen sekä fyysisen terveyden haittoja. (Työturvallisuuslaki 1:1 §.)

Jokaisella yrityksellä on työturvallisuudesta ja rakentamisesta myös omat ohjeensa, jotka ovat usein tiukemmat kuin lait ja asetukset tai tilaajan asettamat vaatimukset. Työturvallisuuslaissa säädetään muun muassa, että työntekijälle on hankittava ja annettava vaatimukset täyttävät sekä tarkoituksenmukaiset henkilösuojaimet työnantajan toimesta. Henkilösuojaimia ei siis suoraan yksilöidä eli ei mainita esimerkiksi, että tällä tarkoitetaan suojalaseja. (Työturvallisuuslaki 2:15 §.) Työpaikoilla voi olla työmaalla työskenteleville erillinen ohjeistus siitä, että suojalaseja on käytettävä aina työmaalla oleskellessa.

2.1 Väylävirasto tai toiset tilaajat

Julkisia hankkijoita ovat esimerkiksi valtio ja kunnat sekä mikä tahansa hankinnan tekijä, jos se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta joltain julkiselta hankintayksiköltä, kuten valtio tai kunnat (Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1:5 §).

Väylävirasto toimii tilaajana ja/tai rakennuttajana useissa julkisissa infra-alan rakennushankkeissa. Väyläviraston vastuulla on valtion vesiväylien, rautateiden ja tieverkon kehittäminen ja kunnossapito. (Väylävirasto 2024b.)

Väyläviraston laatimassa ohjeessa ”Turvallisuusmenettelyjen käsikirja” kerrotaan, että päätoteuttajan vastuulla on huolehtia tiedonkulun järjestämisestä, erilaisten toimintojen yhteensovittamista sekä yleisestä järjestyksestä ja siisteydestä rakennustyömaa-alueella. Lisäksi päätoteuttaja vastaa rakennustyömaan yleisjohdosta ja eri osapuolten välisestä toiminnasta ja tiedonkulusta siltä osin, mikä on terveyden ja turvallisuuden kannalta tarpeellista. Rakennustyömaalla tulee olla nimettyinä pätevä vastuuhenkilö sekä hänelle nimetty sijainen, jotka vastaavat päätoteuttajan turvallisuustehtävistä. (Väylävirasto 2024a.)

Päätoteuttajalla on useita keskeisiä turvallisuustehtäviä, kuten perehdyttäminen, rakennustyömaan turvallisuussuunnittelu, rakennustyömaan järjestyksestä ja yleisestä siisteydestä huolehtiminen sekä turvallisuusjohtaminen ja turvallisuusseuranta (Väylävirasto 2024a).

Työntekijän perehdyttämisestä on säädetty työturvallisuuslaissa. Perehdytyksellä päätoteuttaja varmistaa, että rakennustyömaan työntekijät tuntevat työmaan vaara- ja haittatekijät ja toimenpiteet niiden poistamiseen sekä tietävät turvalliset työskentelytavat. Perehdytyksessä työntekijälle opetetaan turvalliset työtavat erityisesti ennen uuden tehtävän tai työn aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä lisäksi ennen uusien työ- tai tuotantomenetelmien ja työvälineiden käyttöön ottamista. (Työturvallisuuslaki 2:14 §.)

Väyläviraston ohella myös teollisuus on yksi merkittävä tilaaja ja/tai rakennuttaja infrahankkeissa. Esimerkiksi Kreate Oy:lla oli 2020-luvun alussa merkittävä maanrakennustyöhanke Kemin biotuotetehtaalla, jossa tilaajana toimi Metsä Groupiin kuuluva Metsä Fibre. (Kreate Oy 2024.)

2.2 Rakennusalan yleiset sopimusehdot, YSE 1998

Rakennusurakan yleiset sopimusehdot on tarkoitettu rakennusurakkasopimukseen elinkeinonharjoittajien välillä (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE1998). Myöhemmin tässä työssä käytetään lyhennettä YSE 1998.

Rakennusurakoissa YSE 1998:ää käytetään julkisissa hankinnoissa. Julkiset hankinnat ovat palvelu-, tavara- ja rakennusurakkahankintoja, joita kuntayhtymät, kunnat, valtio sekä muut julkisen sektorin hankintayksiköt tekevät oman organisaationsa ulkopuolelta julkisilla varoilla (Elinkeinoelämän keskusliitto 2022).

YSE 1998:ssa mainitaan sopimusasiakirjojen keskinäinen pätevyysjärjestys siltä varalta, että sopimusasiakirjat olisivat sisällöltään ristiriitaisia. Tällöin pätevyysjärjestys on seuraavanlainen, ellei urakkasopimuksessa ole sovittu toisin:

Kaupalliset asiakirjat

- a) urakkasopimus
- b) urakkaneuvottelupöytäkirja
- c) nämä yleiset sopimusehdot
- d) tarjouspyyntö ja ennen tarjouksen antamista annetut kirjalliset lisäselvitykset
- e) urakkaohjelma tai muut sopimuskohtaiset urakkaehdot
- f) urakkarajaliite
- g) tarjous
- h) määrä- ja mittaluettelot
- i) muutostöiden yksikköhintaluettelo

Tekniset asiakirjat

- j) työkohtaiset laatuvaatimukset ja selostukset
- k) sopimuspiirustukset
- l) yleiset laatuvaatimukset ja työselostukset.

Jos jotkin näistä edellä mainituista yksittäisistä asiakirjoista ovat keskenään ristiriitaisia, on viimeksi laadittu samanarvoinen asiakirja pätevä. Ongelmatilanteessa tilaajalla on oikeus ratkaista mitä

asiakirjaa on noudatettava, kunhan se on kuullut asiasta urakoitsijaa (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE1998 1:13 §.)

3 PÄÄTOTEUTTAJAN VASTUUT

Rakennushankkeessa päätoteuttajalla on useita vastuualueita, kuten turvallisuus, laatu ja harmaan talouden torjuminen. Jokainen osa-alue pitää sisällään useita asioita, joita käydään seuraavissa alaluvuissa tarkemmin läpi.

3.1 Turvallisuus

Työturvallisuuslailla on tarkoitus parantaa työolosuhteita ja työympäristöä työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi. Lisäksi lailla on tarkoitus ennaltaehkäistä sekä torjua ammattitauteja sekä työtapaturmia ja muita työympäristöstä sekä työstä johtuvia työntekijöiden henkisen ja fyysisen terveyden haittoja. (Työturvallisuuslaki 1:1 §.)

Ennen rakennustyön alkua tulee päätoteuttajan tehdä asianomaiselle työsuojeluviranomaiselle ennakoilmoitus työmaasta, joka kestää kauemmin kuin yhden kuukauden ja jolla työskentelee yhteensä vähintään kymmenen työntekijää (itsenäiset työnsuorittajat mukaan lukien) sekä työmaasta, jolla arvioitu työn määrä on yli 500 henkilötyöpäivää. Ennakoilmoitus on tehtävä myös rakennuttajalle ja se on laitettava selvästi näkyville rakennustyömaalla ja se on pidettävä ajan tasalla tarpeellisilta osin. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 1:4 §.)

Rakennustyömaalle on rakennuttajan toimesta nimettävä päätoteuttaja. Jos päätoteuttajaa ei nimitä, vastaa rakennuttaja myös niistä velvollisuuksista, jotka päätoteuttajalle kuuluvat. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 2:6 §.) Urakkasopimuksella tilaaja ja/tai rakennuttaja siirtää vastuun rakentamisesta päätoteuttajalle.

Valtioneuvoston asetuksessa rakennustyön turvallisuudesta määritellään kriteerit päätoteuttajan tehtävistä huolehtivalle:

Päätoteuttajan tehtävistä huolehtivalla on oltava riittävä pätevyys ja asiantuntemus huolehtia päätoteuttajalle säädetyistä työturvallisuustehtävistä ottaen huomioon rakennushankkeen olosuhteet, ominaisuudet ja muut rakennustyön turvallisuuteen vaikuttavat tekijät sekä tosiasialliset toimivaltuudet huolehtia päätoteuttajalle säädetyistä velvoitteista (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 2:6 §).

Työturvallisuuslain mukaan työnantajan yleisiin velvollisuuksiin kuuluu muun muassa yleinen huolehtimisvelvoite sekä työn vaarojen selvittäminen ja arviointi (Työturvallisuuslaki 2:8, 2:10 §). Työympäristön suunnittelussa työnantajan tulee huolehtia siitä, että työ- tai tuotantomenetelmät, työympäristön rakenteet, työtilat, terveydelle vaarallisten aineiden käyttö tai työssä käytettävät työvälineet, koneet ja muut laitteet soveltuvat aiottuun tarkoitukseen ja huomioidaan näiden vaikutukset työntekijän terveyteen (Työturvallisuuslaki 2:12 §). Jotta työntekijän terveydelle tai turvallisuudelle aiheutuvaa vaaraa tai haittaa voidaan välttää tai vähentää, tulee työn suunnittelussa sekä mitoituksessa huomioida työntekijöiden fyysiset ja henkiset edellytykset (Työturvallisuuslaki 2:13 §).

Työnantajan velvollisuuksiin kuuluu antaa työntekijälle riittävät tiedot työpaikan vaara- ja haitteikijöistä. Lisäksi työnantajan tulee huolehtia siitä, että työntekijän työkokemus ja ammatillinen osaaminen sekä muut työntekijän henkilökohtaiset edellytykset huomioon ottaen työntekijä perehdytetään riittävästi työhön, työ- ja tuotantomenetelmiin, työpaikan olosuhteisiin, turvallisiin työtapoihin sekä työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön. Työnantajan tulee antaa työntekijälle ohjausta ja opetusta työn vaarojen ja haittojen estämiseksi sekä työstä aiheutuvan terveyttä ja turvallisuutta uhkaavan vaaran tai haitan välttämiseksi. Työntekijälle tulee antaa täydentävää ohjausta ja opetusta tarvittaessa. (Työturvallisuuslaki 2:14 §.)

Työmaan perehdytyksessä on kolme tasoa, jotka muodostuvat yleisperehdytyksestä, työmaahan perehdyttämisestä sekä työhönopastuksesta. Yleisperehdytyksessä työntekijä tutustutetaan Suomen työntekemisen kulttuuriin ja yrityksen toimintatapoihin. Työmaaperehdytys sekä työhönopastus ovat lakisääteisiä, jossa jälkimmäisenä mainitussa opastetaan työntekijä itse työhön. Työmaaperehdytyksessä työntekijälle käydään läpi työmaan erityispiirteitä. Perehdytykset yleisesti pitävät sisällään työpaikkakohtaisia opastuksia esimerkiksi kulkulupakäytännöistä ja lisäksi niissä käydään läpi mahdolliset vaaratilanteet ja toimintaohjeet hätätilanteiden varalta. (Työturvallisuuskeskus 2024.)

Työnantajan velvollisuuksiin kuuluu hankkia työntekijälle vaatimukset täyttävät sekä tarkoituksenmukaiset henkilönsuojaimet, jollei sairastumisen vaaraa tai tapaturmaa muutoin voida välttää tai rajoittaa riittävästi työolosuhteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä (Työturvallisuuslaki 2:15 §).

Päätoteuttajan on tehtävä rakennustöiden työturvallisuutta koskevat suunnitelmat ja esitettävä ne rakennuttajalle. Työturvallisuutta koskevat suunnitelmat on tehtävä kirjallisesti ennen rakennustöiden aloittamista. Suunnitelmissa on huomioitava, että työt, niiden ajoitus ja työvaiheet järjestetään

mahdollisimman turvallisiksi eikä niistä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 2:10 §.)

Suunnitelmissa on lisäksi kiinnitettävä erityistä huomiota seuraaviin asioihin:

- 1) työmaan järjestelyt sekä hyvän järjestyksen ylläpito työpisteissä ja materiaalien käsittelyssä eri rakennusvaiheissa
- 2) räjäytys-, louhinta- ja kaivuutyöt
- 3) maapohjan kantavuus ja kaivantojen tuenta
- 4) rakennustyön aikainen sähköistys ja valaistus
- 5) työmenetelmät
- 6) koneiden ja laitteiden käyttö
- 7) nostotyöt ja siirrot
- 8) putoamissuojauksen toteuttaminen
- 9) työ- ja tukitelinyö
- 10) elementtien, muottien ja muiden suurten rakenteiden varastointi, nostot ja asennus
- 11) pölyn vähentäminen ja sen leviämisen estäminen
- 12) työhygienisten mittausten menettelyt
- 13) purkutyö
- 14) eri töiden ja työvaiheiden tosiasiallinen ajoitus ja kesto sekä niiden yhteensovittamisen järjestäminen rakennustöiden edistymisen mukaan
- 15) eri töiden ja työvaiheiden yhteensovittaminen rakennustyömaalla tai rakennustyön vaikutuspiirissä toteutettavan teollisen toiminnan, muiden vastaavien työtoimintojen ja yleisen liikenteen kanssa
- 16) vaaraa aiheuttavat putkistot ja sähkökaapelit
- 17) henkilösuojainten käyttötarpeet ja -ajankohdat; sekä
- 18) toiminta tapaturmissa ja onnettomuustilanteissa. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 2:10 §.)

Päätoteuttajan on myös esitettävä kirjalliset suunnitelmat rakennustyömaa-alueen käytöstä. Päätoteuttajan on tunnistettava työmaa-alueen toteutukseen, yleiseen järjestelyyn ja käyttöön liittyvät haitta- ja vaaratekijät. Valtioneuvoston asetuksessa rakennustyön työturvallisuudesta on listattu asioita, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota terveyden haitan tai tapaturmavaaran vähentämi-

sessä ja poistamisessa. Rakennustyömaa-alueen käytön suunnitelmassa on kiinnitettävä huomiota eri asioihin, kuten nostureiden, koneiden ja laitteiden sijoittamiseen, toimisto-, henkilöstö- ja varastotilojen määrään ja sijaintiin; kulku-, nousu- ja kuljetusteihin sekä niiden kunnossapitoon, palontorjuntaan ja jätteiden sekä terveydelle ja turvallisuudelle haittaa tai vaaraa aiheuttavien materiaalien säilyttämiseen, keräämiseen, hävittämiseen ja poistamiseen. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 2:11 §.)

Päätoteuttajan on nimettävä työmaalle pätevä vastuuhenkilö ja tarvittaessa hänelle sijainen, joka vastaa tiedonkulun ja osapuolten välisen yhteistoiminnan järjestämisestä sekä toimintojen yhteensovittamisesta sekä työmaa-alueen järjestyksestä ja yleisestä siisteydestä (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 3:12 §). Sijainen nimetään, jotta varsinainen vastuuhenkilö voi olla poissa työmaalta esimerkiksi lakisääteisten lomien ajan. Toiminta- ja laatusuunnitelmissa urakoitsija usein ilmoittaa eri työvaiheiden vastuuhenkilöt ja niiden varahenkilöt. Toiminta- ja laatusuunnitelma on dokumentaatio, jonka urakoitsija laatii ja jossa urakoitsija suunnittelee sekä kirjaa laadunvarmistustoimenpiteet, joita urakassa noudatetaan (Väylävirasto 2020).

Laitteiden, koneiden ja nostolaitteiden työturvallisuus on todettava käyttötarkoitukseen sopiviksi ja niitä koskevien vaatimusten mukaisiksi (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 4:14 §). Rakennustyömaalla on ainakin kerran viikossa tarkastettava työkohteiden ja työmaan yleisjärjestys, valaistus, nosturit, putoamissuojaukset, rakennustyön aikainen sähköistys, henkilönostimet ja muut nostolaitteet, rakennussahat, telineet, kulkutiet sekä kaivantojen ja maan sortumavaaran estäminen. Lisäksi myös muut turvallisuuden kannalta merkittävät asiat on tarkastettava. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 4:16 §.)

Viikoittaiset työmaatarkastukset on tehtävä työmaan vastuuhenkilön tai tämän määräämän henkilön toimesta ja työmaan työntekijöiden edustajalle on varattava tilaisuus olla tarkastuksessa mukana. Nosturin käyttäjän tulee myös olla tarkastuksessa mukana. Kun kyseessä on henkilökuljetukseen käytettävän rakennushissin, torninosturin tai niihin verrattavan nostolaitteen käyttöönotto, tulee pätevän henkilön tehdä tarkastus. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 4:17 §.)

Tarkastuksista on pidettävä pöytäkirjaa, johon on merkittävä tarkastuskohteet, tarkastukseen osallistuneet henkilöt, mahdolliset huomautukset ja se, milloin tarkastuksessa merkityt korjaukset on tehty. (Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 4:17 §.)

Työmaan lakisääteiset viikoittaiset kunnossapitotarkastukset voidaan korvata TR-, MVR- tai RRK-mittauksella. TR-lyhenne tulee sanasta talonrakennus ja sitä käytetään yleisesti viikoittaisten kunnossapitotarkastusten tekemiseen talonrakennustyömaalla. TR-mittarilla havainnoidaan esimerkiksi talonrakennustyömaan järjestystä ja pölyisyyttä. (Työsuojelu.fi Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2024b.) RRK-mittaus on vastaava mittaus kuin talonrakennustyömaalla, mutta se on tarkoitettu ratarakentamista ja kunnossapitoa varten. Mittarilla varmistetaan, että lakisääteiset viikoittaiset tarkastukset radan rakentamisessa sekä kunnossapidossa, tulee hoidettua. RRK-mittari on kehitetty MVR-mittarin pohjalle yhteistyönä Väyläviraston ja alan muiden toimijoiden kanssa. (Rautatietekniikka 2020.)

MVR-mittausta käytetään maa- ja vesirakentamisessa, jossa tehdään havaintoja työmaan kalustosta, suojauksista ja varoalueista, työskentelystä ja koneiden käytöstä, järjestyksestä ja varastoinnista sekä ajo- ja kulkuväylistä. (Työsuojelu.fi Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2024a.)

3.2 Laatu

YSE 1998:n 3:28 § mukaan urakoitsijalla on tuotevastuu sekä lisäksi vastuu takuuajana. Takuu-aika on kaksi vuotta, ellei urakkasopimuksessa ole toisin määrätty. Takuuajana päätoteuttaja vastaa suorituksensa sopimuksenmukaisuudesta. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998.) Materiaaleissa tai tehdyssä työssä voi olla vaihtelevia takuuajakoja ja esimerkiksi infrahankkeissa käytettävien kierresaumaputkien suunniteltu käyttöikä on jopa 100 vuotta (Viacon, Kierresaumatut putket 2024).

Rakennusalan yritys voi hakea RALA-sertifiointia, joka on puolueeton sertifiointimenettely, jolla arvioidaan ja kehitetään yrityksen johtamisjärjestelmän eri osa-alueita. RALA-sertifiointia voivat hakea rakennuttajat sekä rakennusalalla toimivat rakennus-, suunnittelu- ja asennusyrietykset. (RALA, rakentamisen laatu 2024a.) Sertifiointeja on neljä erilaista: ympäristö-, laadunhallinta-, turvallisuus- ja/tai kosteudenhallintajärjestelmä. Yrityksellä tulee olla suomalainen y-tunnus, jotta sertifiointia voi hakea.

Sertifiointin tarkoitus on kannustaa yrityksiä toimintatapojensa kehittämiseen, auttaa tilaajia yritysten valinnassa ja arvioinneissa sekä levittää tietoa sertifikaatin omaavista yrityksistä. (RALA, rakentamisen laatu 2024b.)

3.3 Harmaan talouden torjuminen

Harmaa talous tarkoittaa laillista yritys- ja liiketoimintaa, jossa kuitenkin laiminlyödään lakisääteisiä veroja ja maksuja (Sisäministeriö 2024). Rakennusala on tyypillinen harmaan talouden riskiala, sillä urakat toteutetaan usein ketjuttamalla alihankinnoiksi ja näin ollen pilkotaan pienempiin kokonaisuuksiin. Tyypillisimmät harmaan talouden ilmenemismuodot rakennusosalalla ovat sosiaalimaksujen välttely, pimeä palkanmaksu, elinkeinotoiminnan tulojen pimittäminen tai perusteettomien palautusten hakeminen ilmoittamalla Verohallinnolle väärää tietoa. (Vero 2019.) Uutena harmaan talouden toteuttamisen muotona on kevytyrittäjyyden väärinkäyttö. Alalla pakotetaan työntekijöitä — usein ulkomaalaisia — ja heikossa asemassa olevia työntekijöitä toimimaan kevytyrittäjinä ja toimimaan ehdoilla, joilla työntekijän ei ole mahdollista hoitaa tapaturma- tai YEL-vakuuttamista. Rakennusosalalla harmaa talous ilmenee yleensä pienissä yrityksissä, joiden liikevaihto on enintään miljoona euroa. Suomessa harmaa talous on yleisintä Etelä-Suomessa, erityisesti pääkaupunkiseudulla. (Rakennusteollisuus 2024.) Vuoden 2022 Rakentaja-lehdessä olevan artikkelin mukaan pimeästi tehdystä työstä tulee Suomessa vuosittain 300–480 miljoonan euron vaje sosiaalivakuutusmaksuihin ja verotuloihin (Rakennusliitto 2022).

Suomessa rakennushankkeissa ulkomaisen työvoiman osuus on Verohallinnon tietojen perusteella noin 20 prosenttia. Edellä mainittu luku sisältää infra- ja talonrakentamisen sekä erikoisurakoinnin työntekijät. (Rakennusteollisuus 2024b.) Ulkomaisella työntekijällä voi olla ulkomailta annettu A1-todistus, joka osoittaa, minkä maan sosiaaliturvalainsäädäntöä työntekijään sovelletaan sekä mihin maahan työntekijän sosiaalivakuutusmaksut maksetaan (Eläketurvakeskus 2024a). Monilla rakennustyömailla voidaan vaatia A1-todistuksen esittämistä ennen kuin työntekijä pääsee työmaalle sisään. Tällä tavoin työnantaja voi täyttää tilaajavastuulain edellyttämän työntekijän sosiaaliturvan selvityksen. (Eläketurvakeskus 2024b.)

Suomessa on useita keinoja torjua harmaata taloutta, kuten työmaalla työskentelevistä työntekijöistä pidettävä ajantasainen luettelo, tilaajavastuulain mukainen selvitysvelvollisuuden tekeminen,

Suomeen lähetettävästä työvoimasta ennakoilmoituksen tekeminen pääurakoitsijalle ja viranomaisille. Lisäksi käytössä on rakennusalan käännetty arvonlisäverovelvollisuus ja työntekijöillä on oltava veronumero. Pää toteuttajalla on myös ilmoitusvelvollisuus työntekijöistä, jotka työmaalla työskentelevät. (Rakennusteollisuus 2024a.)

Rakennusalalla on myös itse luotu käytännön keinoja, joilla helpottaa esimerkiksi Verohallinnolle raportointia ja tilaajavastuulain selvitysten tekemistä. Keinoja ovat esimerkiksi työmaakohittaiset kulkulupien ja kuvallisen henkilötunnisteen (esimerkiksi Valtti-kortti) käyttö yhteisellä rakennustyömaalla sekä tilaajavastuulain selvitysten tekeminen sähköisessä muodossa Vastuu Group Oy:n avulla. (Rakennusteollisuus 2024a.)

Rakennusalalla käytettävät pitkät urakkaketjut ovat vaikeasti valvottavia ja näin ollen tekevät harmaan talouden torjumisesta haastavaa. Lain mukaan pää toteuttajalla ei ole oikeutta saada aliurakoitsijoilta tietoja, kuten palkat ja verot, joita voisi valvoa. Pää toteuttaja voi kuitenkin edellyttää perehdyttävältä työntekijältä luvan saada tietojen tarkastusoikeuden työntekijän työaikoihin ja palkkaukseen liittyen. Lisäksi pää toteuttaja ja tilaaja voivat sopimuksella rajoittaa urakkaketjujen pituutta ja vaatia, että tilaaja hyväksyy aliurakoitsijat erikseen. (Rakennusteollisuus 2024a.)

Työaikalain mukaan työntekijän työaika, mukaan lukien ylityöt, ei saa olla keskimäärin yli 48 tuntia viikossa neljän kuukauden ajalta (Työaikalaki 5:18 §). Työehtosopimuksilla voidaan sopia työajan tasoittumisjakson pidentämistä neljästä kuukaudesta kuuteen kuutauteen tai joissakin tapauksissa jopa kahteentoista kuukauteen. Kokonaistyöaika työntekijällä voi olla vuositasolla työaikalain perusteella laskennallisesti enintään noin 2300 tuntia. Näin ollen neljän kuukauden ajanjaksolla suurin sallittu ylityömäärä on 138 tuntia ja vuositasolla noin 330 tuntia. (Työsuojelu 2024c.) Työnantaja voi syyllistyä työturvallisuusrikokseen, mikäli teettää työntekijällä ylityitä lain säätelämän määrän yli. Tällaisesta tapauksesta löytyy korkeimman oikeuden tekemä ennakkopäätös KKO:2021:52 (Korkein oikeus 2021).

4 PÄÄTOTEUTTAJAN OIKEUDET

Päätoteuttajan oikeuksiin kuuluu monia asioita, kuten oikeus urakka-aikojen pidentämiseen, oikeus maksujen saamiseen ja viivästyskorkoihin ehtojen täytyessä. Joissakin tapauksissa päätoteuttajalla on oikeus myös purkaa koko urakkasopimus.

4.1 Urakka-ajan pidennys

Mikäli tilaaja aiheuttaa työn viivästymisen omalla toiminnallaan ja urakoitsija on tästä huomauttanut riittävän ajoissa, on urakoitsijalla oikeus saada kohtuullinen pidennys urakka-aikaan. Päätoteuttajalla on oikeus urakka-ajan pidennykseen myös silloin, kun joku muu tilaajaan sopimussuhteessa oleva tavarantoimittaja tai urakoitsija viivästyttää työtä. Urakka-ajan pidennyksen oikeutukseen ehtona on se, että päätoteuttaja tekee tilaajalle viipymättä huomautuksen ja täyttää omat velvollisuutensa. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 2:19 §). Jos syytä on useita urakka-ajan oikeuttavaan pidennykseen, ei päätoteuttajalla ole oikeutta saada jokaisen syyn osalta täyttä pidennystä erikseen, vaan urakka-aikaa pidennetään näiden syiden yhteisvaikutuksen perusteella (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 2:21 §).

4.2 Oikeus sopimuksen mukaisiin maksuihin

Päätoteuttajalla on oikeus saada sopimukseen perustuvat maksut, kun lasku on esitetty tilaajalle ja sopimuksen mukainen työvaihe on tehty tai lasku on muuten todettu maksukelpoiseksi (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 5:40.1 §).

Urakkasopimuksessa voi olla maksuerätaulukko tai jokin muu määräys maksujärjestelyistä. Mikäli edellä mainittuja ei ole, on tilaajan suoritettava urakkahinnasta osamaksuja urakoitsijalle. Osamaksujen suuruuksien on oltava oikeassa suhteessa toteutettuun urakkasuoritukseen ja urakkahintaan. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 5:40.2 §.)

4.3 Viivästyskorko

Tilaaaja on velvollinen maksamaan päätoteuttajalle korkolain mukaisen vuotuisen viivästyskoron, jos tilaaaja ei ole täyttänyt maksuvelvollisuuttaan 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun päätoteuttaja on esittänyt maksukelpoisen laskun tilaajalle ja ellei urakkasopimuksessa ole asiasta toisin sovittu (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 5:41 §).

4.4 Urakkasopimuksen purku

Mikäli tilaaaja ei täytä sopimuksen mukaisesti maksuvelvollisuuttaan tai muuta urakkasuoritukseen olennaisesti vaikuttavaa velvollisuuttaan tai tilaaaja estää urakkasuorituksen täyttämisen, päätoteuttajalla on oikeus purkaa sopimus. Päätoteuttajalla on oikeus purkaa sopimus myös silloin, jos tilaaaja asetetaan konkurssiin tai tilaaajan ei voida katsoa täyttävän sopimuksenmukaisia velvollisuuksiaan. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 10:84 §.)

YSE:n ehtoja käytetään sekä pääurakka- että aliurakkasuhteissa. Näin ollen, jos aliurakoitsija asetetaan konkurssiin kesken rakentamisen, voi tilaajalla tai pääurakoitsijalla olla oikeus purkaa sopimus. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 10:79 §.) Tämä ehto ei kuitenkaan yksistään oikeuta tilaajaa purkamaan sopimusta. Konkurssilain mukaan, jos velallinen ei ole täyttänyt sopimustaan konkurssin alkaessa, tulee vastapuolen vaatia ilmoitusta siitä, sitoutuuko konkurssipesä jatkamaan sopimusta. Mikäli konkurssipesä ilmoittaa kohtuullisessa ajassa sitoutuvansa sopimukseen sekä tarjoaa hyväksyttävän vakuuden, sopimusta ei saa purkaa. (Konkurssilaki 3:8 §.)

5 PÄÄTOTEUTTAJAN VELVOLLISUUDET

Päätoteuttajalla on vastuiden ja oikeuksien lisäksi myös erilaisia velvollisuuksia rakennusurakoissa, kuten suoritusvelvollisuus ja työmaan johtovelvollisuus. Nämä sisältävät tarkempia yksityiskohtia, jotka on avattu YSE 1998:ssa.

5.1 Suoritusvelvollisuus

Päätoteuttajalla on pääsuoritusvelvollisuus, jolla tarkoitetaan, että urakoitsija on velvollinen tekemään kaikki urakkasopimuksen sekä siinä noudatettavaksi määrätyt toimenpiteet ja työt sekä hankinnat ja luovuttamaan työt valmiina tilaajalle (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 1:1.1 §). Urakkaan kuuluvat tehtäväksi kaikki ne suoritukset, joita edellytetään, jotta aikaansaadaan sovittu työntulos ja päätoteuttajan on noudatettava voimassa olevia säädöksiä, jotka koskevat hyvää rakentamistapaa ja rakentamista (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 1:1.2-3 §).

5.2 Rakentamisen työmaatehtävät ja erityiset työmaakulut

Ellei tosin ole sovittu, on päätoteuttajan urakan suoritusta koskien vastattava myös seuraavista asioista:

- a) urakoitsijan työsuoritukseen liittyvien lupien hankkiminen
- b) urakassa tarvittavien rakennusvälineiden hankkiminen
- c) urakassa tarvittavien mittausten suoritus
- d) omaa urakkaansa koskevan aikataulun laadinta
- e) omien tavaroidensa suojauksen lisäksi urakkaan kuulumattomien rakennusosien ja ympäristön suojaaminen työstä aiheutuvasta vahingoittumisesta ja tahriintumisesta
- f) urakassa syntyvien jätteiden lajittelu ja poisto niille osoitettuihin paikkoihin ja urakka-alueen puhtaanapito siten, että alue puhdistetaan töiden edistyessä ja luovutetaan urakkaan kuuluvien töiden jäljiltä puhdistettuna ja siistittynä seuraavan vaiheen urakoitsijalle tai tilaajalle

- g) urakkaansa varten tarpeellisten teiden ja muiden rakenteiden tekeminen ja purkaminen
- h) urakoitsijan hankittavaksi kuuluvien suunnitelmien ja piirustusten toimittaminen riittävän ajoissa tarkastettavaksi
- i) käyttö- ja huolto-ohjeiden toimittaminen
- j) urakoitsijan työnantaja-asemasta johtuvat velvollisuudet sekä hänen elinkeinotoiminnastaan aiheutuvat yhteiskunnalliset maksuvelvoitteet
- k) urakoitsijan tätä kohdetta koskeviin muihin sopimuksiinsa perustuvat velvollisuudet.
(Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 1.2 §.)

Jokainen urakoitsija vastaa itse tarvittavista työmaapalveluista, ellei erillistä urakoitsijaa ole nimetty vastaamaan työmaapalveluista. Kaupallisissa asiakirjoissa voidaan sopia toisin, mutta YSE 1998:ssa työmaapalveluihin kuuluvat muun muassa työaikaisten asennusten ja rakennelmien tekeminen, yleisen liikenteen järjestely työmaalla sekä työmaan jätteiden poiskuljetus ja sisäisen jätehuollon järjestäminen, yhteisten sosiaalitulojen puhtaanapito, siivous ja lumityöt. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 1:3 §.)

5.3 Muutostyövelvollisuus

Tilaaaja voi vaatia päätoteuttajaa tekemään muutostöitä, elleivät ne olennaisesti muuta urakkasuoritusta toisen luonteiseksi. Tällöin päätoteuttaja on velvollinen toteuttamaan muutostyöt. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 6:43.1 §.) Päätoteuttajan tulee antaa yksilöity tarjous tai eritelty laskelma rakennussuunnitelmien muutoksen vaikutuksesta urakkahintaan (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 6:44.2 §).

5.4 Rakennusjäte

Ellei kaupallisissa asiakirjoissa ole toisin sovittu, on päätoteuttajan hoidettava urakka-alueelta irrotettava kivi-, maa- ja puuaines sekä rakenteiden, rakennuksen ja rakennelmien purkujäte jäteveroiin, poiskuljetuksineen ja kaatopaikkamaksuineen (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 7:53.1 §).

5.5 Johtovelvollisuus

Päätoteuttajalla tulee olla rakennustyömaalla vastaava johtaja, joka johtaa ja vastaa rakennustyöstä ja sen suorittamisesta rakentamismääräysten ja rakennuslain ja -asetuksen mukaisesti. Päätoteuttajan aliurakoitsijoilla tulee olla ammattitaitoinen ja riittävä työnjohto sekä työn suorituksen ajaksi nimettynä vastuuhenkilö, joka hallitsee sopimuksen alaisen tehtävän ja jolle tilaaja voi suoraan antaa määräyksiä, kuten päätoteuttajalle. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 8:56 §.)

Päätoteuttajalla tulee olla rakennusurakkaa varten ammattitaitoinen ja riittävä henkilöstö. Päätoteuttajan tulee toimittaa vaadittaessa tilaajalle tiedot omassa ja aliurakoitsijoiden palveluksessa olevasta henkilöstön määrästä. Kaikilla päätoteuttajan palveluksessa olevilla henkilöillä tulee olla työnantajan ja henkilön yksilöivä tunniste. (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 8:58 §.)

Päätoteuttajan velvollisuuksiin kuuluu huolehtia siitä, että tarkastukset ja katselmukset, jotka viranomaismääräysten tai säädösten mukaan on toimitettava, tulevat pidetyiksi (Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998 9:69.1 §).

5.6 Selvitysvelvollisuus

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä on laki, jonka tarkoituksena on edistää työehtojen noudattamista ja tasavertaista yritysten kilpailua. Lisäksi lailla pyritään luomaan edellytyksiä julkisoikeudellisille yhteisöille sekä yrityksille varmistaa, että alihankinnoista tai vuokratyöstä sopimuksia tekevät yritykset täyttävät työnantajina ja sopimuspuolena lakisääteiset velvoitteensa. (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1 §.)

Ennen kuin sopimusta tehdään alihankintasopimukseen perustuvasta työstä, tulee tilaajan pyytää sopimuspuolelta tietoja ja vastapuolen tulee antaa tilaajalle:

- 1) selvitys siitä, onko yritys merkitty ennakkoperintälain (1118/1996) mukaiseen ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin sekä arvonlisäverolain (1501/1993) mukaiseen arvonlisäverovelvollisten rekisteriin;

- 2) kaupparekisteriote tai kaupparekisteristä muutoin saadut kaupparekisteriotetta vastaavat tiedot;
- 3) selvitys siitä, ettei yrityksellä ole verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 20 b §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua verovelkaa taikka viranomaisen antama selvitys verovelan määrästä;
- 4) todistukset työntekijöiden eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että eräänntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty;
- 5) selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista;
- 6) selvitys työterveyshuollon järjestämisestä. (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 5 §.)

Mikäli tilaajalla on perusteltu syy luottaa sopimuspuolen täyttävän lakisääteiset velvoitteensa, ei selvityksiä ja todistuksia sekä tietojen toimittamista tarvitse pyytää. Perusteltuja syitä on useita, mutta esimerkiksi pätevä syy on, että sopimusosapuoli on kuntayhtymä, kunta, valtio, Ahvenanmaan maakunta, kuntayhtymä tai kunta, seurakunta, seurakuntayhtymä, Suomen Pankki tai Kansaneläkelaitos tai kyseessä on osakeyhtiölaissa tarkoitettu julkinen osakeyhtiö, valtion kokonaan omistama yhtiö tai liikelaitos, kuntayhtymän tai kunnan kokonaan omistama yksityisoikeudellinen yhtiö tai yhteisö tai vastaava ulkomainen yritys tai yhteistä. (Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 5 §.)

Nykyään tilaajan velvollisuuksiin kuuluvat tietojen selvitykset saa sähköisessä muodossa, esimerkiksi Vastuu Groupin (entinen Suomen Tilajavastuu) verkkosivuilta. Yritykset voivat valtuuttaa Vastuu Groupin hakemaan tilajavastuutiedot eri tietolähteistä ja pitämään ne ajan tasalla. (Vastuu Group 2024.)

Taulukossa 1 esitetään tilajavastuuraportin ensimmäinen sivu, josta ilmenee, milloin raportti on haettu ja mihin asti raportin tiedot ovat voimassa. OK-merkintä ilmaisee, että yritys on hoitanut tilajavastuulain mukaiset velvoitteet.

Taulukossa 2 esitetään Kreate Oy:n tilajavastuuraportin sisältö. Raportti sisältää tärkeitä tietoja, kuten ovatko veromaksut ja eläkevakuutusmaksut maksettu ja missä yhtiössä yrityksen tapaturmavakuutus ja työterveyshuolto ovat. Lisäksi raportista ilmenevät vastuuvakuutustiedot ja niiden summat sekä voimassaoloalueet.

TAULUKKO 1. Tilajavastuu -raportin etusivu. (Vastuu Group 2024).

vastuu group

Yritysraportin tiedot	
Raportin hakupäivämäärä	15.10.2024
Raportti voimassa asti	21.11.2024
Arkistointitunnus	1728498380904
FIN yritystiedot	
Yrityksen nimi	Kreate Oy
Y-tunnus	0168716-6

Tietolähteiden perusteella yritys on hoitanut tilajavastuulain edellyttämät velvoitteet.

TAULUKKO 2. Tilajavastuu -raportin sisältö. (Vastuu Group 2024).

TIETOLÄHTEET:

YTJ-tiedot (Päivitetty: 09.10.2024) Lähde: Suomen Asiakastieto Oy	
Y-tunnus	0168716-6
Yritysmuoto	Osakeyhtiö
Kotipaikka	Helsinki
Päätoimiala	Teiden ja moottoriteiden rakentaminen
Verohallinnon perustiedot	Rekisterissä (15.03.1978)
Arvonlisäverovelvollisuus	Liiketoiminnasta arvonlisäverovelvollinen (01.06.1994) Kiinteiston käyttöoikeuden luovuttamisesta (18.02.2010)
Ennakkoperintärekisteri	Rekisterissä (01.03.1995)
Kaupparekisteri	Rekisterissä (06.06.1975)
Työnantajarekisteri	Rekisterissä. (Päivitetty: 09.10.2024)
Liiketoimintakiellet	Ei liiketoimintakieltoja. (Päivitetty: 09.10.2024)

Rakentamisen Laatu ry (RALA)	
RALA	Yritys on RALA-pätevä ja RALA-sertifioitu

Asiakkaan ilmoittamat ja tietopyyntöjen kautta saadut tiedot:	
Veromaksutiedot	Maksettu. (Päivitetty: 07.10.2024, lähde: Verohallinto)
Eläkevakuutus (TyEL)	Maksettu. (Päivitetty: 26.09.2024, lähde: Eläkevakuutusyhtiö)
Noudatettavat työehtosopimukset	RAKENNUSALAN TYÖEHTOSOPIMUS URAKKAHINNOITTELUINEEN INFRA-ALAN TYÖEHTOSOPIMUS
Tapaturmavakuutus	Tapaturmavakuutus on otettu ja voimassa: Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia (Lakisääteinen tapaturmavakuutus)
Työterveyshuolto	Lakisääteinen työterveyshuolto on järjestetty. Suomen Terveystalo Oy

Vastuuvakuutustiedot	
Voimassaoloaika	01.01.2024 - 31.12.2024
Summa	5 000 000€ (EUR)
Voimassaoloalue	kaikkialla maailmassa (ei Kanada, Usa)
Toimialat	Vakuutusentottajan toiminta

Vastuuvakuutustiedot	
Voimassaoloaika	01.01.2024 - 31.12.2024
Summa	1 000 000€ (EUR)
Voimassaoloalue	Eurooppa
Toimialat	Ilmakuvausten vastuuvakuutus, Kreate Oy:n dronet

Luotettava kumppani -raportissa voidaan ilmoittaa myös yrityksen mahdolliset RALA-pätevyydet, jossa ilmoitetaan esimerkiksi tekninen osaaminen sekä referenssit toimialoittain (Luotettava kumppani -raportti, Vastuu Group 2024).

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli käydä läpi rakennushankkeessa pääurakoitsijan vastuut, velvollisuudet ja oikeudet. Aihe oli mielenkiintoinen, mutta todella laaja, minkä vuoksi suurin haaste oli saada siitä selkeä ja tiivis kokonaisuus ilman, että mitään kovin merkittävää rajautuisi aihealueen ulkopuolelle. Lähteenä toimivat lait ja jotkin verkkolähteet, kuten Rakennusteollisuuden sivusto. Opinnäytetyöprosessin aikana huomasin, kuinka laajasti eri lait, asetukset ja muut vaatimukset ohjaavat rakentamista ja miten sopimukset sekä niiden sisältö ovat tärkeitä.

Lain sisällöt voidaan helposti mieltää vaikeaksi tekstiksi lukea ja ymmärtää. Kun töissä tulee epäselvä tilanne, voi haasteeksi koitua myös, mistä laista mikäkin asia löytyy ja onko jotain työehtosopimusta, jossa jostain asiasta on voitu sopia toisin. Tämä luo kiireen keskellä helposti tunteen, että asiat ovat vaikeita.

YSE 1998 on uudistumassa ja sopimusehtojen neuvottelijoina on henkilöitä rakentamisen eri toimialoilta Rakennusteollisuus RT:n ja Raklin valikoimana. Neuvottelijat edustavat urakoinnin eri sektoreita, kuten pintatoimialoja, infraa, talotekniikkaa ja talonrakentamista. Lisäksi rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja on uudistamassa myös Sähkö- ja teleurakoitsijat STUL ry. (Rakli 2024.) Maankäyttö- ja rakennuslaki on myös uudistumassa ja siitä kumotaan rakentamisen säädökset ja 1.1.2025 alkaen lain nimi muuttuu samalla nimikkeelle alueidenkäyttölaki (Ympäristöministeriö 2024).

Opinnäytetyöprosessi oli kokonaisuutena opettavainen ja ulkopuolelle jäi vielä paljon selvitettäviä lakeja tai jo esiteltyihin lakeihin olisi voinut syventyä vieläkin tarkemmin. Jotta aiheen sai kuitenkin pysymään tiiviinä, oli pakko tehdä valintoja, mistä aiheesta mainitaan ja mitä lakipykälää jättää pois.

Jatkotyöaiheena voisi syventyä johonkin yksittäiseen lakiin vielä tarkemmin tai vaihtoehtoisesti ottaa jonkin osa-alueen, jota tarkastelisi enemmän.

LÄHTEET

Elinkeinoelämän keskusliitto 2022. Julkiset hankinnat. Hakupäivä 24.5.2024. <https://ek.fi/tavoitteemme/yrityslainsaadanto/julkiset-hankinnat/#:~:text=Julkisilla%20hankinnoilla%20tarkoitetaan%20sellaisia%20tavara,julkisilla%20varoilla%20oman%20organisaationsa%20ulkopuolelta.>

Eläketurvakeskus 2024a. Mikä A1-todistus on. Hakupäivä 19.10.2024. <https://www.etk.fi/tyo-ja-elakkeet-ulkomailla/ulkomaantyon-vakuuttaminen/mika-a1-todistus-on/>.

Eläketurvakeskus 2024b. Ulkomainen työntekijä Suomessa. Hakupäivä 19.10.2024. <https://www.etk.fi/tyo-ja-elakkeet-ulkomailla/ulkomaantyon-vakuuttaminen/ulkomailta-suomeen/ulkomainen-tyontekija-suomessa/>

Konkurssilaki 20.2.2004/120. Hakupäivä 24.11.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040120#L3P8>.

Korkein oikeus 2024. KKO:2021:52. Hakupäivä 24.11.2024. <https://korkeinoikeus.fi/fi/index/ennakkopaatokset/m8co2uuz6.html>.

Kreate Oy 2024. Kreate yhteistyössä Metsä Fibren miljardihankkeen maanrakennustöissä Kemissä. Hakupäivä 10.11.2024. <https://kreate.fi/kreate-yhteistyossa-metsa-fibren-miljardihankkeen-maanrakennustoissa-kemissa/>.

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 29.12.2016/1397. Hakupäivä 24.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161397#O1L1P1>.

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 22.12.2006/1233. Hakupäivä 26.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061233>.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (Alueidenkäyttölaki) 5.2.1999/132. Hakupäivä 21.11.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>.

Rakennusliitto 2022. Harmaa talous Suomessa: pimeää työtä jopa 1,4 miljardilla vuodessa. Hakupäivä 24.5.2024. <https://rakennusliitto.fi/rakentaja/harmaa-talous-suomessa-pimeaa-tyota-jopa-14-miljardilla-vuodessa/>.

Rakennusteollisuus 2024a. Harmaan talouden torjunta. Hakupäivä 27.5.2024. <https://rt.fi/tietoa-alasta/reilu-kilpailu-ja-tyo/harmaan-talouden-torjunta/>.

Rakennusteollisuus 2024b. Rakentamisessa ulkomaalaisten työntekijöiden osuus on viime vuosina kasvanut, mutta akuutti suhdannetilanne on leikannut koko työvoimaa. Hakupäivä 19.10.2024. <https://rt.fi/tiedotteet-ja-uutiset/2024/02/rakentamisessa-ulkomaalaisten-tyontekijoiden-osuus-on-viime-vuosina-kasvanut-mutta-akuutti-suhdannetilanne-on-leikannut-koko-tyovoimaa/>.

Rakennusurakan yleiset sopimusehdot YSE 1998. RT16-10660. 2. painos joulukuu 2016.

Rakli 2024. Rakli ja Rakennusteollisuus RT ovat aloittaneet rakennusalan yleisten sopimusehtojen uudistamistyön. Hakupäivä 6.10.2024. <https://www.rakli.fi/rakli-tiedottaa/rakli-ja-rakennusteollisuus-rt-ovat-aloittaneet-rakennusalan-yleisten-sopimusehtojen-uudistamistyon/>.

RALA, rakentamisen laatu 2024a. RALA-sertifiointilla kehität ja osoitat yrityksesi toiminnan laatua. Hakupäivä 25.5.2024. <https://www.rala.fi/fi/palvelut/rala-sertifiointi>.

RALA, rakentamisen laatu 2024b. RALA-sertifiointimenettely. Hakupäivä 25.5.2024. <https://www.rala.fi/fi/palvelut/rala-sertifiointi/sertifiointimenettelyn-kuvaus>.

Rautatietekniikka 2020. Raideliikenteen Teknisten ja Toimihenkilöiden Liitto RTTL ry, Rautatietekniikan johtava ammattijulkaisu. Hakupäivä 12.11.2024. https://bin.yhdistysavain.fi/1605615/EpQQqGyZOsxV948VHARA0VJnmn/Rautatietekniikka_1_2020_harva.pdf.

Sisäministeriö 2024. Talousrikollisuus ja harmaa talous. Hakupäivä 20.5.2024. <https://intermin.fi/poliisiasiat/talousrikollisuus-ja-harmaa-talous>.

Työsuojelu.fi Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2024a. Hakupäivä 25.5.2024. <https://tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/tyoolosuohdemittarit/mvr-mittari>.

Työsuojelu.fi Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2024b. Hakupäivä 2.9.2024. <https://tyosuojelu.fi/tyosuojelu-tyopaikalla/tyoolosuohdemittarit/tr-mittari->

Työsuojelu.fi Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu 2024c. Työajan enimmäismäärä. Hakupäivä 23.11.2024. <https://tyosuojelu.fi/tyosuuhde/tyoaika/enimmaismaara>.

Työturvallisuuskeskus 2024. Perehdyttäminen, työnopastus. PowerPoint. Sisäinen lähde.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738. Hakupäivä 22.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>.

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 205/2009. Hakupäivä 22.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090205>.

Vastuu Group 2024. Palvelut yrittäjälle. Hakupäivä 27.5.2024. <https://www.vastuugroup.fi/fi-fi/palvelut/yrittajille>.

Vero 2019. Rakennusalan harmaan talouden torjunta. Hakupäivä 20.5.2024. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yhteisty-ja-palvelut/verotarkastus-ja-harmaa-talous/miten-verohallinto-torjuu-harmaata-taloutta/rakennusalan-harmaan-talouden-torjunta/>.

Väylävirasto 2020. Väylähankkeen laadunosoitus. Laatuprosessin kuvaus. Väyläviraston ohjeita 44/2020. Hakupäivä 12.11.2024. https://ava.vaylapilvi.fi/ava/Julkaisut/Vaylavirasto/vo_2020-44_vaylahankkeen_laadunosoitus_web.pdf.

Viacon 2024. Kierresaumatut putket, profiloidut metalliputket. Hakupäivä 19.10.2024. <https://viacon.fi/bridges-and-culverts/kierresaumatut-putket/>.

Väylävirasto 2024a. Turvallisuusmenettelyjen käsikirja. Väyläviraston ohjeita VO 12/2024. Hakupäivä 20.5.2024. https://ava.vaylapilvi.fi/ava/Julkaisut/Vaylavirasto/vo_2024-12_turvallisuusmenettelyjen_kasikirja_web.pdf.

Väylävirasto 2024b. Väyläviraston strategia. Hakupäivä 30.5.2024. <https://vayla.fi/tietoa-meista/tappamme-toimia/visio-strategia-arvot>.

Ympäristöministeriö 2024. Alueidenkäytön lainsäädännön uudistus. Hakupäivä 24.11.2024.
<https://ym.fi/alueidenkayton-lainsaadannon-uudistus>.